

Diagnoza lokalnego potencjału kulturotwórczego w gminie Połaniec

„Skutecznie działanie. Lokalne zaangażowanie.”

Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu

Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2019.

Dofinansowano ze środków Narodowego Centrum Kultury w ramach programu Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2019.

Opracowanie: Agnieszka Duda-Jastrzębska, Marta Nazaruk-Napora, Izabela Wilk

Koordynator projektu: Iwona Zielińska

Współpraca: Joanna Juszczyńska, Karolina Turek, Ewa Kowalska, Amanda Szymańska, Dominika Dąbrowska, Jakub Jungiewicz, Piotr Malczyk, Iwona Zielińska

Animatorka z Narodowego Centrum Kultury: Pola Rożek

Wstęp

Raport, który Państwo czytacie podsumowuje etap badawczy projektu Skuteczne działanie - lokalne zaangażowanie, realizowanego przez Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu w ramach programu Dom Kultury + Narodowego Centrum Kultury. Celem projektu jest uzyskanie, w pierwszym etapie, informacji o potencjale do tworzenia kultury wśród mieszkańców gminy, a w drugim, przeprowadzenie konkursu i realizacja inicjatyw oddolnych. Wnioski pochodzące z badań wskazują przede wszystkim przestrzenie, które mieszkańcy uznają za interesujące. Ich znajomość może być przydatna dla wszystkich osób, organizacji i instytucji realizujących działania w obszarze kultury w gminie Połaniec.

Program Dom Kultury + dąży do pobudzenia aktywności mieszkańców i ich udziału w tworzeniu lokalnej oferty kulturalnej. Dzięki etapowi badawczemu możliwe jest rozpoznanie kierunków działań ważnych dla mieszkańców. Program pokazuje, jak istotne jest wychodzenie do mieszkańców, rozmowy i spotkania z nimi. Dzięki temu, oferta domu kultury staje się atrakcyjna a z czasem też współrealizowana przez mieszkańców, którzy zostają domownikami domu kultury.

W etapie badawczym zrealizowaliśmy ankietę on-line dla mieszkańców (41 wypełnień), wywiady z mieszkańcami w przestrzeni miasta i gminy (około 220), oraz dwa warsztaty - mapujący potencjał gminy i kreatywny, służącym poszukiwaniu pomysłów na inicjatywy. Założeniem realizowanych badań było wyjście do ludzi przez zespół Centrum i prowadzenie badań przez nich, tak, by przy okazji mogli nawiązać i pogłębić relacje oraz poznać mieszkańców gminy.

Ankietę on-line skierowaną do mieszkańców wypełniło 41 osób, przy czym były to w większości kobiety (31 osób). Większość wypełniających (33 osoby) mieszka w Połańcu.

Najstarsza wypełniająca osoba urodziła się w 1956 roku, najmłodsza w 2004 roku. Najwięcej wypełniających ankietę osób (5) wskazało 1989 jako rok urodzenia, po 3 osoby urodziły się w 1986, 1999 i 2000 roku. Spośród 41 respondentów, 29 osób zadeklarowało, że korzysta z oferty CKISz, 4 korzystają czasem, a 7 nie korzysta w ogóle.

Charakterystyka osób wypełniających ankietę oznacza, że jej wyniki reprezentują poglądy mieszkańców samego Połańca i przeważnie kobiet. Jednocześnie pokazuje też

jaka jest charakterystyka osób, które są aktywne w kanale komunikacji, w którym ankieta była promowana.

1. Kierunki - wnioski i rekomendacje

W wyniku zrealizowanych badań przedstawiamy główne kierunki i rekomendacje. Stanowią one zasób możliwych inspiracji dla mieszkańców gminy, organizacji, firm i instytucji związanych z szeroko rozumianą kulturą. Część odnosi się także do oferty CKISz. Wskazujemy te punkty, które szczególnie wyraźnie wybrzmiały w wypowiedziach mieszkańców. Mamy nadzieję, że pomogą one w budowaniu atrakcyjnej oferty gminy dla mieszkańców.

W większości mieszkańcy podkreślali, że dotychczasowa oferta jest bogata i atrakcyjna, wszyscy znali główne imprezy realizowane przez Centrum. Pytani o kierunki do uzupełnienia czy wzmocnienia mieszkańcy wskazywali więc głównie te obszary, które ich zdaniem są atrakcyjne, które polubili i chcą kontynuacji, lub takie, które ich zdaniem są niewystarczająco bogate.. Dotyczy to jednak nie tylko Centrum, ale wszystkich organizacji i osób dbających o aktywność kulturalną w mieście. Z drugiej strony, mieszkańcy gminy mieszkający poza Połańcem, wskazują przede wszystkim potrzebę realizacji działań na miejscu.

Kierunki i rekomendacje dla osób planujących realizację inicjatyw kulturalnych w gminie Połaniec:

Tworzenie oferty działań kulturalnych jest ciągłym procesem. Planując działania warto zapytać mieszkańców, stanowiących grupę docelową, o ich opinie i potrzeby, a także preferowane terminy i godziny, dzięki temu unikniemy pustych sal i zapewnimy wszystkim poczucie satysfakcji. Jeśli w realizowanych inicjatywach zdarzy się jednak pusta sala, nie traktujmy tego, jako niepowodzenia, tylko jako źródło nauki, dzięki której nasze przyszłe działania będą skuteczne; rozmawiajmy z ludźmi i analizujmy, co działa, a co nie.

Doceńmy piękno gminy. Okolice Połańca są urokliwe, mieszkańcy o tym wiedzą i wskazują je jako ulubione, począwszy od Kopca Kościuszki, poprzez park w Ruszczy, po piękne okolice Winnej Góry nad Wisłą między Połańcem a Winnicą. Możemy więc przypuszczać, że wspólne rajdy czy wycieczki w celu poznawania różnych wsi, przyrody oraz historii cieszyłyby się powodzeniem.

Spotykajmy się. Młodzieży, ale i dorosłym, bardzo brakuje w Połańcu miejsc spotkań. Poza jedną kawiarnią nie mają przestrzeni, w której mogliby się spotykać w zimie i w czasie niepogody. Chcieliby również mieć możliwość pójścia na dyskotekę do kluby czy potańcówkę. Warto poszukać przestrzeni i sposobów, by w nisko-kosztowy sposób takie ogólnodostępne miejsca spotkań stworzyć. Warto mieć na uwadze, że za potrzebą spotkań stoi szansa na zwiększenie integracji w społecznościach lokalnych.

Najpopularniejsze kierunki. Mieszkańcy często wskazują, że przedstawicielom wszystkich grup wiekowych brakuje w okolicy zajęć językowych (głównie język angielski) oraz możliwości uczenia się gry na skrzypcach (sporadycznie pojawiają się też wskazania na inne instrumenty). Dorośli i seniorzy szukają możliwości uczenia się tańca, głównie towarzyskiego, ale też współczesnego czy hip-hopu. Taniec chcą też praktykować na potańcówkach i dyskotekach.

Młodzież poszukuje zajęć związanych z nowymi mediami i technologiami (np. robotyka, tworzenie filmów, fotografia), modnymi współcześnie formami tańca (hip-hop, street dance, taniec współczesny) czy stylem życia (zero waste, naturalne kosmetyki, rośliny, kurs wizażu, obrazy z mchu, kuchnia wegańska i wegetariańska). Ostatnie zajęcia mogą się podobać także dorosłym, zwłaszcza osobom w wieku 30+, które nie zawsze odnajdują dla siebie ofertę.

Cześć ze wskazanych kierunków jest już, bądź była, realizowana przez Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu. Fakt, że mieszkańcy wskazują je jako działania warte realizacji oznacza, że działania te są trafione, podobają się, możliwe też, że wymagają częstszej realizacji, ewentualnie w innych miejscach gminy, bądź promocji docierającej do osób, które jeszcze nie wiedzą o ich realizacji.

Działaj lokalnie i tam, gdzie są najmłodszy. Osoby zamieszkujące poza Połańcem poszukują możliwości uczestnictwa w kulturze w swoich miejscowościach, ponieważ dojazd do miasta bywa problematyczny. Wsparciem w organizacji działań mogą być Koła Gospodyń Wiejskich i inne lokalne organizacje, nie działają one jednak we wszystkich miejscowościach. Tworząc inicjatywy warto wybierać te, w których nie ma stałej oferty działań. Wybierając miejscowości dla realizacji stałych lub okazjonalnych zajęć. Dobrze natomiast poszukać tych, w których dużo jest dzieci i młodzieży. Takie działania w terenie są już realizowane przez CKISz w niektórych wsiach, co jest zauważane i cenione przez mieszkańców. W planowanych inicjatywach warto oprzeć się także na potencjale związanym z lokalnymi świetlicami i do współpracy zachęcać osoby w nich pracujące.

Historia lokalna i pamięć o Kościuszcze. Dla dorosłych i seniorów wspólnym interesującym tematem pozostaje wątek kościuszkowski. Chcieliby podzielić się wiedzą z młodszym pokoleniem podczas warsztatów czy wspólnych wyjazdów do miejsc związanych z Tadeuszem Kościuszką. Pojawiają się także pomysły dotyczące spacerów czy rajdów jego szlakiem.

Historia Połańca. Interesująca jest też ta najnowsza - jak funkcjonuje miasto oparte na społeczności, która przyjechała z całej Polski parę dekad temu? Jak je tworzono, budowano? Możliwe, że oprócz wątku kościuszkowskiego jest to część historii miasta, która interesuje mieszkańców i chętnie zaczną poszukiwania w tym obszarze, dowiadując się np. skąd przyjechali ludzie i poznając zwyczaje czy miejsca, z którymi byli kiedyś związani, poszukać wspomnień i zdjęć z okresu przyjazdów i wspólnego tworzenia nowego miasta. Być może taki temat byłby dobrą kanwą dla spektaklu teatralnego czy filmu, reportażu fotograficznego.

Kultura wysoka. Wiele osób wskazywało na potrzeby związane z teatrem i muzyką, ale na wysokim poziomie. Ściąganie takiej oferty do Połańca jest możliwe ze względu na dobrą salę widowiskową. Mieszkańcom pozwoliłoby to obcować z kulturą wysoką także 'u siebie', bez konieczności podróży do Krakowa czy Kielc.

Odpłatność zajęć. Z doświadczeń pracowników CKISz i osób pracujących ze społecznością lokalną, mieszkańcy są przyzwyczajeni do bezpłatnego udziału w wydarzeniach i zajęciach (jest to efekt historii Połańca i darmowego dostępu do kultury w czasach ścisłego związku miasta z elektrownią). Dla osób realizujących działania kulturalne i społeczne jest to bardzo trudne ponieważ, współcześnie, koszty działania, materiałów, pracy, wynajmów sal, są wysokie. Dlatego istotne jest dążenie małymi krokami do wprowadzania partycypacji uczestników w kosztach działań, choćby na symbolicznym poziomie. Jednocześnie musimy pamiętać, że nawet najbardziej atrakcyjne zajęcia mogą się spotkać z problemami z frekwencją powodowanymi właśnie kwestią opłat za uczestnictwo.

Kierunki istotne dla CKISz

Jest bardzo dobrze, będzie jeszcze lepiej. CKISz jest dużą i rozpoznawalną w Połańcu instytucją. Mieszkańcy znają i cenią cykliczne imprezy i zajęcia organizowane przez Centrum. Ci, którzy mają dzieci, znają też ofertę zajęć. Warto jednak w działaniach CKISz wzmacniać obecność w poszczególnych wsiach sołectwa, zwłaszcza, że jak mówią mieszkańcy sołectw, dojazd do miasta jest problemem. Pomaga w tym fakt, że w każdym

sołectwie jest świetlica. Możliwe więc, że przydatne by było wzmocnienie oferty cyklicznych zajęć realizowanych przez CKISz w świetlicach czy wsparcie udzielone organizacjom tam działającym, przynajmniej do czasu, gdy organizacje staną się bardziej samodzielne. Taka mobilna oferta może być potrzebna zwłaszcza w tych miejscowościach, gdzie na razie nie ma aktywnego Koła Gospodyń Wiejskich ani innych organizacji. W świetlicach są też zatrudnione osoby nadzorujące je. Warto wciągać te osoby we współpracę, zachęcać do kontaktu z CKISz, może także przeszkolić, by aktywniej realizowały zajęcia w terenie. Centrum jest otwarte na ich pomysły i wspiera je, gdy tylko jest to możliwe.

3 istniejące koła są młodymi organizacjami, potrzebują wsparcia i integracji. Większe organizacje z kolei rzadko działają w sołectwa. Centrum może wspierać zarówno te pierwsze w rozwoju, jak i obie strony zachęcać do wymiany i współpracy skutkującej działalnością lokalną.

Młodzież - obecność przez współpracę. Interesujący jest fakt, że mimo działań CKISz skierowanych do młodzieży, grupa ta w badaniach zaznacza, że nie ma dla siebie oferty. Może to więc oznaczać, że obecna oferta nie w pełni trafia w ich gusta i potrzeby. Warto więc pogłębić działania diagnostyczne w relacji z tą grupą, poznać potrzeby, potencjał i dostosować ofertę opierając się na tym, co dla nich jest ważne i atrakcyjne. Biorąc pod uwagę obecność młodzieży na warsztatach realizowanych w projekcie możliwe, że ta grupa czeka na zaproszenie do współpracy przy tworzeniu oferty i własnych inicjatyw. Duże zainteresowanie młodzieży uczestniczącej w warsztacie dotyczyło możliwości współtworzenia musicali, także w zakresie zaangażowania się w organizację. Inną grupą wskazywaną, jako ta, która najmniej dla siebie znajduje w ofercie Centrum są chłopcy powyżej 10 rż.

Wydarzenia niszowe i kultura wysoka. Warto popracować nad tym, by poszukać tematów zajęć i wydarzeń o wysokiej jakości, zgadzając się jednocześnie na to, że ich publiczności nie będą liczne. Obecnie ilość uczestników wydaje się być bardzo ważnym wyznacznikiem działań, przez co nie są realizowane tematy niszowe, ani związane z kulturą wysoką, na które jednak też jest zapotrzebowanie. W badaniach wiele osób wskazywało, że chętnie wzięliby udział w spektaklach teatralnych, kabaretach czy stand-upach, ale też wystawach i spotkaniach z profesjonalistami. Wspominano także o kameralnych koncertach na sali widowiskowej Centrum. Osoby mówiące o potrzebach z zakresu kultury wysokiej to z reguły dorośli mieszkańcy Połańca. Można się domyślać, że są oni poniekąd "wychowankami" działalności Centrum, bardzo cenią realizowane wydarzenia, i są gotowi na więcej. Trzeba mieć jednocześnie na uwadze, że w oparciu o dotychczasowe doświadczenia CKISz problemem może być odpłatność wydarzeń.

Kino na czasie. Dla mieszkańców Połańca i okolicy bardzo ważne jest kino. Mieszkańcy z chęcią korzystają z kina, warto wspólnie z nimi zastanowić się, jak chcieliby rozszerzyć czy zmodyfikować repertuar w ramach dostępnych możliwości (ograniczenia związane z wymogami dystrybutora i kosztami z tym związanymi). Częściowo mieszkańcy mają już możliwości wpływu na dobór filmów, a biorąc pod uwagę, że w badaniach wskazywali, że chcą ten wpływ mieć, warto kontynuować ten kierunek. Zdaniem mieszkańców istotne jest też, by na tyle, na ile jest to możliwe wyświetlać bieżące pozycje filmowe, bez opóźnień, a także poszerzyć działania skierowane do dzieci.

Potencjał w zespole. Wielki potencjał mają pracownicy CKISz, leży on w ich zainteresowaniach i pasjach. Dobrym kierunkiem będzie możliwość realizacji samodzielnych i niezależnych twórczo inicjatyw przez członków i członkinie zespołu. Zadowolenie zespołu z własnej pracy przekłada się na jakość działań i atmosferę w Centrum, a te dwa czynniki są kluczowe, żeby ludzie chcieliby spędzać tu czas i czuli się zaproszeni do współtworzenia Centrum.

Wyzwania i potencjał w Centrum. W obecnym budynku Centrum trudno się odnaleźć, kilka osób porównało go do labiryntu; brakuje dobrze oznaczonego wejścia, z zewnątrz nie widać, czy wchodzimy do CKISz czy do kina. Warto rozważyć podjęcie działań osławających budynek, przy okazji zapraszając nowe osoby. To wszystko w połączeniu z pojawiającymi się pomysłami odnośnie gier terenowych, możliwych do zrealizowania w budynku, daje przestrzeń, by zaprosić mieszkańców do wspólnego odkrywania Centrum. Można zacząć od gry terenowej w CKISz, która może, np. służyć odkrywaniu nowej oferty we wrześniu. Można też zaprosić mieszkańców do wspólnego zmieniania wnętrza GOK, zrobienia przytulnych przestrzeni do posiedzenia i spotkania (także podczas zajęć dzieci), stworzenia oznaczeń i mapy wnętrza. Przytulność miejsca może pozwolić na utworzenie bardziej bezpośrednich relacji z mieszkańcami, a to - uruchomić ich pomysłowość i inicjatywy.

Muzyczne spotkania przy fontannach. Dużym zainteresowaniem cieszą się spotkania muzyczne przy fontannach. Ta formuła sprawdziła się i warto ją w przyszłości kontynuować. Można poszukiwać nowych obszarów muzycznych, tworzyć cykle, realizować też bardziej niszowe koncerty, zaprezentować lokalne talenty.

Jakość to nie tylko ilość. Obecne wydarzenia organizowane przez Centrum cieszą się popularnością i są uznawane za działania wysokiej jakości, np. Festyn „Pożegnanie z truskawką”, Dni Połańca, Miraże, Biesiada Połaniecka „Noc Świętojańska”, Święto Ziemniaka. Pracownicy angażują się w ich organizację, dbając żeby były na jak najwyższym poziomie. Oprócz tego realizowanych jest szereg inicjatyw z ramienia

Centrum skierowanych do różnych grup mieszkańców i o różnej tematyce. Warto więc rozważyć strategię polegającą na tym, by pogłębić jakość wybranych wydarzeń, wzmocnić je albo ugruntować partnerstwo w ramach realizacji nie tworząc już kolejnych wydarzeń.

2. Połaniec - podstawowe informacje

Połaniec to gmina miejsko-wiejska obejmująca miasto i 17 sołectw: Rudniki, Maśnik, Wymysłów, Ruszcza, Ruszcza Kępa, Zdzieci Nowe, Zdzieci Stare, Kraśnik, Brzozowa, Kamieniec, Łęg - Zawada, Okrągła - Luszyca, Rybitwy, Tursko Małe, Tursko Małe Kolonia, Winnica, Zrębin. Gmina należy do województwa świętokrzyskiego i rozciąga się w malowniczym terenie kotliny sandomierskiej. Z jednej strony graniczy z Wisłą, z drugiej otoczona jest lasami. Przecina ją ruchliwa trasa łącząca Sandomierz z Krakowem.

Gmina znana jest w Polsce przede wszystkim ze względu na elektrownię, której pełna nazwa brzmi Enea Elektrownia Połaniec Spółka Akcyjna oraz podpisanie przez Tadeusza Kościuszkę Uniwersału Połanieckiego.

Połaniec to miasto z długą historią. Pierwsze pisane wzmianki o kościele i grodzie na Winnej Górze pojawiły się XII w. Prawa miejskie nadał miastu Bolesław Wstydlivy w 1264 roku. Ze względu na zator lodowy na Wiśle (poł XIV w.) lokalizacja osady została przesunięta dalej od rzeki. Pierwotne miejsce upamiętnia obelisk w Winnicy.

Dla tożsamości miasta ważny jest czas Insurekcji kościuszkowskiej. Pod miastem obozowały wojska powstańcze, tam też został ogłoszony 7 maja 1794 roku Uniwersał Połaniecki. Obecnie w tym miejscu zlokalizowany jest kopiec Kościuszki.

Historia miejscowości była zmienna, po latach spokoju i rozwoju, wraz z wojnami, zaborami czy też klęskami naturalnymi, następowały lata trudniejsze. W 1869 r roku władze carskie odebrały miejscowości prawa miejskie. Miasto odzyskało je dopiero w 1980 roku. Rozwój który do tego doprowadził był ściśle związany z ideą Centralnego Okręgu Przemysłowego i budową elektrowni Połaniec w Zawadzie. Pracę rozpoczęto w 1973 a ukończono w 1979 roku. Wraz z uruchomieniem ogromnego zakładu do gminy ściągali za pracą ludzie z całej Polski. To oni utworzyli społeczność rosnącego miasta. Powstawały szkoły i infrastruktura "nowego" Połańca. Choć elektrownia obecnie zatrudnia mniej osób niż kiedyś, wciąż jednak jest głównym pracodawcą w okolicy. Mieszkańcy wspominają czasy, gdy wszystko, włącznie z ośrodkiem kultury było ściśle związane z zakładem, dzięki czemu też darmowe dla uczestników.¹ Obecnie elektrownia nadal jest bardzo ważną instytucją dla Połańca, regionu i jego mieszkańców.

---

¹ <https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/p/1247-polaniec/96-historia-miejscowosci/67629-historia-miejscowosci> oraz <http://z-owczarek.eu/polaniec-budowa-elektrowni/>

Współcześnie gminę Połaniec zamieszkuje ok 12 000 mieszkańców, miasto - ok 8 000.²

3. Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu

Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu to instytucja dbająca o ofertę kulturalną dla miasta i gminy. Zatrudnia ponad 40 osób, realizuje lub współrealizuje szereg dużych i uznanych imprez z Dniami Połańca na czele, a także stałą ofertę zajęć i warsztatów. Placówka może się pochwalić salą kinową obsługującą obraz 4K 3D wraz z dźwiękiem przestrzennym, która jednocześnie jest salą widowiskową oraz kręgielnią wraz z siłownią. Wśród grup zajęciowych można wymienić:

- taneczne (Formacje taneczne jazz „Digress”, Integracyjne formy taneczne „Świetliki” i „Modraszki”, Kurs tańca towarzyskiego użytkowego, Mazoretki),
- wokalne (Zespół SIDUS, Zespół RADIUS, zespół WAJPAK oraz liczne grupy wokalne),
- muzyczne (Zajęcia Orkiestry Dętej, nauka gry na instrumentach, Kapela "Niecka Połaniecka"),
- teatralne (Formy Teatralne),
- plastyczne (Warsztaty artystyczno-plastyczne, Rodzinną Akademia Plastyki),
- Klub Brzdąca dla maluchów,
- rękodzieła (Klub Kreatywni, Klub Rękodzieła Artystycznego).

Prowadzone są wystawy: Galeria Kościuszkowska, wystawa archeologiczna i wystawy czasowe. Poza tymi stałymi aktywnościami Centrum wspiera w realizacji działań organizacje z Gminy oraz realizuje wiele projektów starając się odpowiedzieć na potrzeby mieszkańców w najlepszy sposób.

Animatorzy Centrum prowadzą też szereg aktywności w przestrzeni miasta i w sołectwach, zwłaszcza w okresie wakacyjnym.

Mieszkańcy o Centrum

Mieszkańcy Połańca i okolicy cenią działalność Centrum. Wśród wydarzeń, które znają wymieniają większość cyklicznych imprez realizowanych przez placówkę. Osoby dorosłe, których dzieci przychodzą na zajęcia dobrze znają też ofertę zajęć Centrum. Osoby zamieszkujące sołectwa rzadziej wspominają o tym, co dzieje się w Centrum, co jest związane ze wskazywanymi przez nich problemami z dojazdem do Połańca. Mieszkańcy szczególnie doceniają możliwość przychodzenia na seanse filmowe, jak

---

² http://portal.polaniec.eu/pl/dla_mieszkancow/o_miescie/

i korzystania z wydarzeń w plenerze. Wysoko oceniana jest jakość wydarzeń i pracy Centrum:

Bardzo cenię pracę pracowników CKISz. Doceniam trud i poświęcenie życząc jednocześnie sukcesów zawodowych w przyszłości.

Zawsze wszystko jest zorganizowane na najwyższym poziomie.

Kino, sala, dźwięk - to lubię w CKISz.

Działalność CKiZs w sferze kultury wywiera duży wpływ na mieszkańców. Jako obszary do dalszego rozwoju, powiększenia oferty wskazują oni głównie te, które są obecnie zadbane przez Centrum, jest to tematyka związana z: muzyką, teatrem i kinem. Wskazuje to, że mieszkańcy Połańca, dzięki Centrum, są już przyzwyczajeni do odbioru tych dziedzin sztuki i mają zapotrzebowanie na wejście w tej dziedzinie na wyższy poziom.

Imprezy realizowane przez Centrum są znane w Połańcu i w całej gminie, ofertę w perspektywie mieszkańców dopełniają działania stowarzyszeń, które weszły już na dobre w lokalny kalendarz. Wymieniano: Dni Połańca, Dożynki, Festyn „Pożegnanie z truskawką” w Ruszczy, Dzień Dziecka, Dni Kultury Połanieckiej, Zabawę karnawałową, finał WOŚP, Klub Brzdąca, Miraże, Biesiadę Połaniecką „Noc Świętojańską” w Winnicy, Biegiem dróżką za Kościuszką, Muzyczne spotkania przy fontannie, spotkania z okazji Dnia Dziecka i animacje na placach zabaw.

Najbardziej lubię i interesują mnie Muzyczne spotkania przy fontannach, ponieważ można miło spędzić czas.

Najbardziej lubię Dni Połańca ponieważ jest to tzw. nasze święto i zazwyczaj są fajne zespoły, oraz można posłuchać i pooglądać występy dzieci z CKISz, lubię też Dzień Dziecka, ponieważ co rok przychodzę tam z moim synem.

Dla młodzieży spośród przedsięwzięć Centrum szczególnie ważne są wydarzenia takie jak: paintball, festiwal kolorów i turnieje Fifa na scenie. Młodzież (i młodzi dorośli) chciałaby mieć jednak większy udział w tworzeniu oferty:

Chciałbym, żeby poprzez sondę internetową były wybierane filmy które mają być wyemitowane w kinie.

Można organizować debaty z młodymi na sali kinowej, żeby poznać ich potrzeby.

Zupełnie inaczej sytuacja wygląda z perspektywy mieszkańców poszczególnych sołectw. Oni także znają i cenią wydarzenia realizowane przez Centrum, jednakże ze względu na dojazd (czasem też godziny zajęć) nie mają możliwości uczestniczyć w codziennej ofercie CKISz lub robią to w mniejszym stopniu niż by chcieli.

Innymi wyzwaniami, dotyczącymi oferty Centrum, wskazywanymi przez osoby badane były:

- zbyt dużo chętnych do otwieranych grup (np. zajęcia z tańca),
- za mało zajęć dla zwłaszcza chłopców.

Pojawiła się też sugestia związana z potrzebami dzieci z niepełnosprawnością:

Brak kadry wyspecjalizowanej, która wspierałaby prowadzących zajęcia z dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną w bogatej ofercie CKISz, dzięki której mogłaby młodzież i dzieci rozwijać swoje pasje i talenty.

Mieszkańcy nieraz sugerowali też realizację większej ilości działań plenerowych, zarówno zajęć dla dzieci, jak i kontynuację kina pod chmurką.

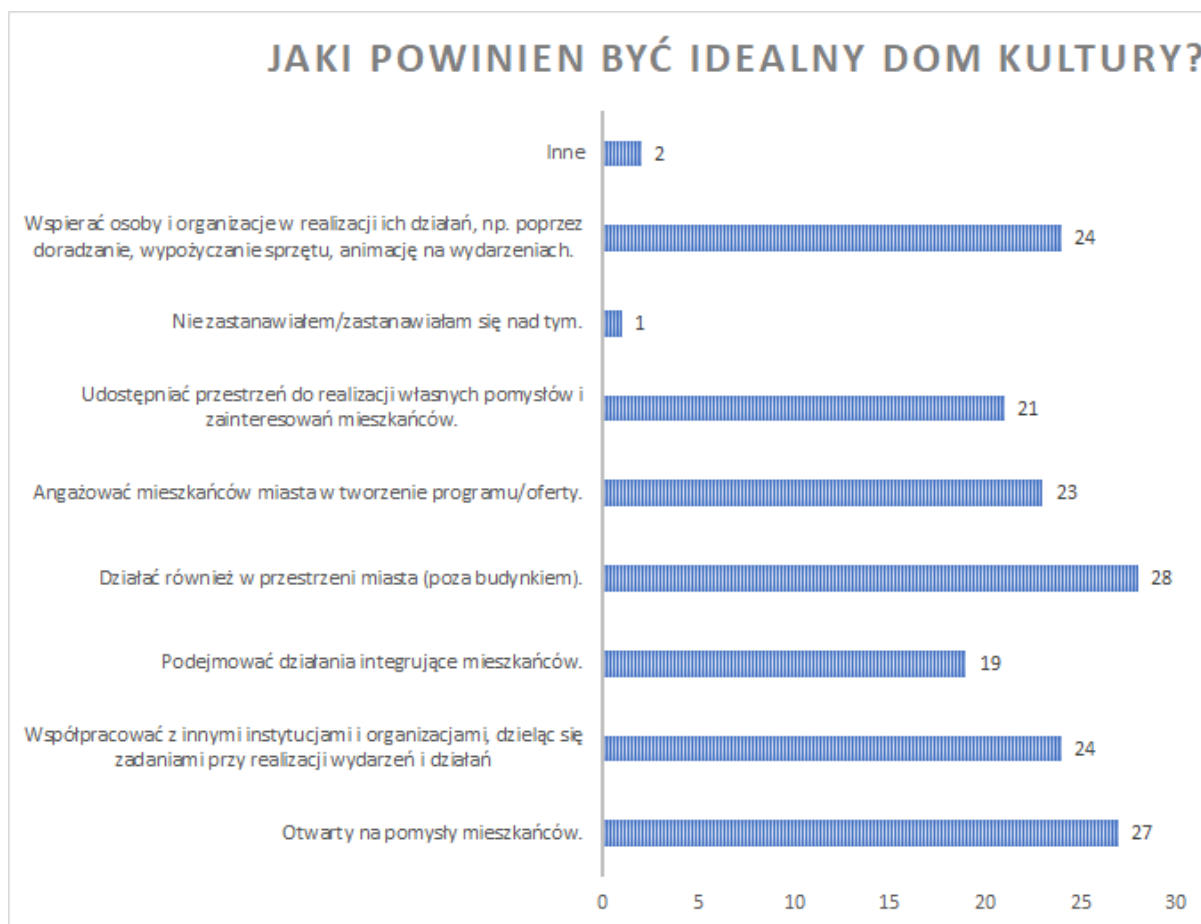
Jeśli chodzi o infrastrukturę, dla młodych ważnym miejscem w Centrum jest kręgielnia, częściowo zastępuje im brakujące miejsce spotkań. W samym budynku jeszcze jedna grupa bywalców szuka przestrzeni dla siebie - są nią rodzice dzieci uczęszczających na zajęcia:

Brakuje lokalu, gdzie można usiąść czekając na dziecko.

Budynek Centrum jest pewnym wyzwaniem. Pojawiają się głosy o tym, że ciężko się w nim odnaleźć, że nie ma wyraźnie oznaczonego wejścia. Jest to z pewnością wyzwanie i utrudnienie w relacjach z uczestnikami. Możliwe, że są jednak sposoby, by poprzez współpracę z osobami będącymi często w Centrum, w sposób niskokosztowy oswoić przestrzeń, lepiej ją oznaczyć, zapewnić wygodne i inspirujące miejsca do oczekiwania i spotkań.

Idealny dom kultury

Mieszkańców gminy i pracowników Centrum zapytaliśmy też o to, jaki ich zdaniem jest idealny, wymarzony dom kultury. Dzięki temu mogliśmy dowiedzieć się co, dla odbiorców jest ważne w funkcjonowaniu placówki.

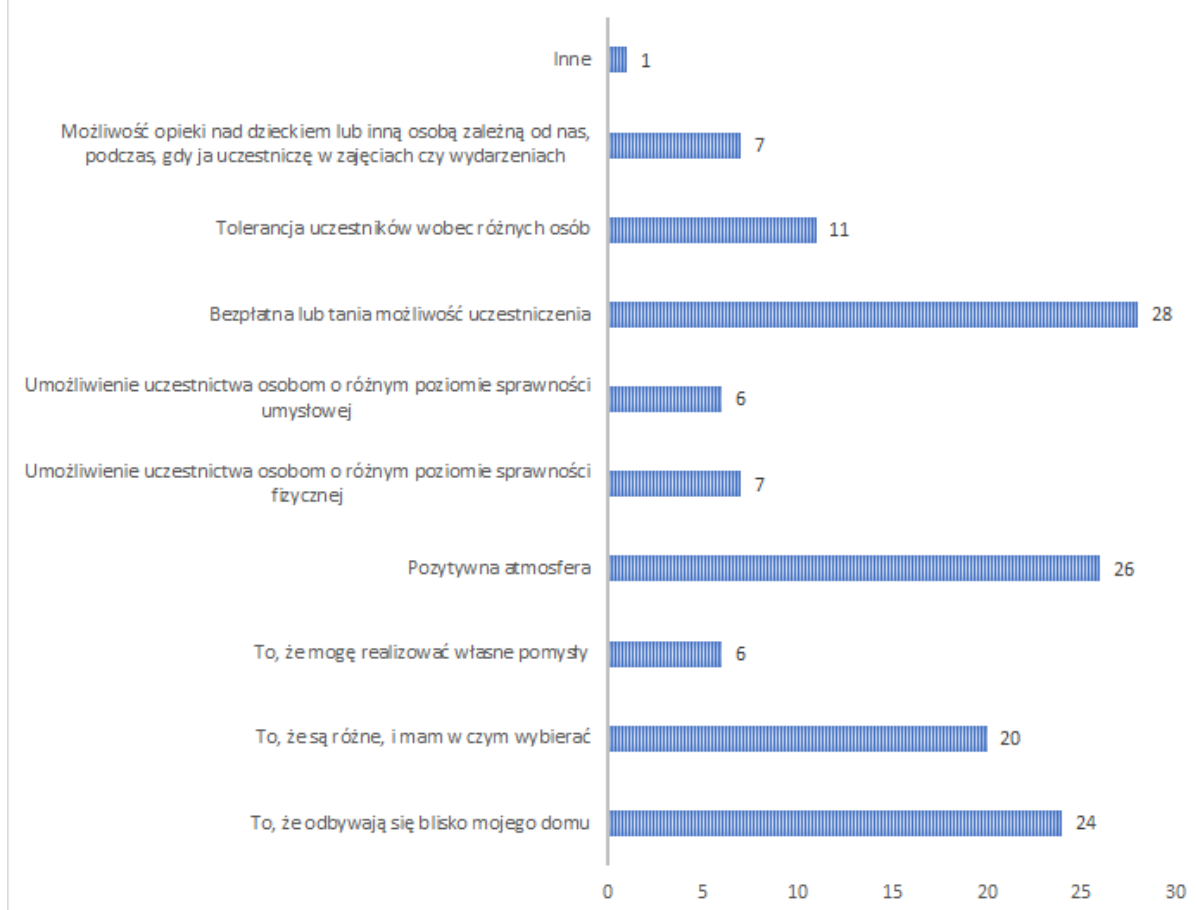
Osoby wypełniające ankietę, wskazywały, że dla nich istotne jest przede wszystkim żeby dom kultury działał również w przestrzeni miasta, poza budynkiem (28 wskazań), żeby był otwarty na pomysły mieszkańców (27 wskazań). Kolejnymi dwoma cechami było wspieranie osób i organizacji w realizacji działań (24 wskazania) i współpraca z innymi instytucjami i organizacjami (24 wskazania).

Dwie osoby wybierające opcję inne także wskazywały, że idealny dom kultury wspiera młode i ambitne osoby w ich pomysłach, a także promuje i dba o rozwój swoich wychowanków.

Wskazana charakterystyka odnosi się do wymarzonego wizerunku domu kultury, jaki noszą mieszkańcy Połańca. Nie jest to jednak ocena odnosząca się do CKISz ani żadnej innej placówki. Może jednak wskazywać kierunki, które są istotne dla mieszkańców.

W ankiecie zapytaliśmy także o to, co dodatkowo zachęca do korzystania z oferty domu kultury. W tym wypadku najwięcej (28 osób) wskazała na kwestie kosztów, czyli zajęcia bezpłatne lub tanie. 26 osób zaznaczyło pozytywną atmosferę, a 24 osoby bliskość domu.

CO CIĘ ZACHĘCA DO UCZESTNICTWA W ZAJĘCIACH I WYDARZENIACH ZWIĄZANYCH Z KULTURĄ? MOŻNA ZAZNACZYĆ KILKA ODPOWIEDZI.

Pracownicy Centrum, myśląc o idealnym domu kultury, wskazywali najczęściej, że powinien on mieć dobrą, twórczą atmosferę. Osoby spotykające się w idealnym domu kultury to osoby z pasjami, zarówno realizujący się twórczo pracownicy, jak również uczestnicy - osoby przychodzące na zajęcia, ale i wracające ze swoimi pomysłami i inicjatywami. Symbolem takiego domu kultury są szeroko otwarte, zapraszające drzwi.

4. Potencjał

W naszych badaniach poszukiwaliśmy potencjału do tworzenia kultury w gminie Połaniec. Jego źródłem są przede wszystkim ludzie - ich pasje i zainteresowania, potrzeba działania dla innych i dla siebie. Czasem źródłem motywacji do działania są bariery i problemy oraz dążenie do ich przełamywania. Czasem twórcza energia związana jest z konkretnym miejscem, jego historią i obecną atmosferą. Wreszcie potencjał to też wartość współpracy między organizacjami, grupami nieformalnymi czy po prostu mieszkańcami. Dlatego w dalszych akapitach opiszemy poszczególne źródła potencjału, to, co na podstawie zrealizowanych badań, jest istotne w przypadku miasta i gminy Połaniec. Wskazane pomysły czy zainteresowania nie są gotowymi receptami na sukces, są jednak pewnymi drogowskazami, inspiracjami, na których można oprzeć inicjatywę i działalność instytucji i organizacji. Warto jednak zawsze sięgnąć jeszcze do opinii mieszkańców i wspólnie wypracować najlepsze rozwiązania.

Wspólnym mianownikiem dla opisanych poniżej kierunków jest ich związek z szeroko rozumianą kulturą. Jak więc rozumieją ją mieszkańcy gminy?

Najczęściej mieszkańcy widzą kulturę w działaniach realizowanych przez Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu. Kultura kojarzy się z imprezami, koncertami, muzyką, z możliwością przyjemnego spędzenia czasu. Łączy się także z książkami i czytelnictwem, zwłaszcza dla osób związanych osobiście z tym tematem.

Kultura to coś pięknego kojarzy mi się z kinem, imprezami na muszli koncertowej, na muzycznych spotkaniach przy fontannach.

Mi kultura kojarzy się z czymś miłym, na myśl od razu przyszły mi muzyczne spotkania przy fontannach, gdzie wszystko odbywa się na najwyższym poziomie, różnego rodzaju festyny.

Kultura dla mnie to biblioteka, ponieważ pracuję w bibliotece. Jak czyta się książki to człowiek uczy się kultury.

Część mieszkańców wspomina też o osobistym wymiarze kultury - uprzejmości, uśmiechu, właściwym zachowaniu. Wreszcie dla niektórych kultura to przede wszystkim interakcja z danym dziełem, czy spektaklem, działaniem:

Lubię wszystkie formy kultury i sztuki, które przemawiają do mnie jako człowieka osobiście (...) stąd nieważna jest forma, ale to czy występuje interakcja pomiędzy odbiorcą, a przedmiotem kultury.

Dla wielu osób ważny jest kontekst lokalny, poznawanie i kultywowanie tradycji czy historii:

Szczególnie sobie cenię wszelkie inicjatywy związane z kultywowaniem własnych tradycji, obchody kościuszkowskie.

Pomimo, że kultura jest dla ludzi ważna, to jednak trudno jest o aktywną postawę, wychodzenie z inicjatywami czy działania oddolne. Osoby, z którymi prowadzone były wywiady wskazywały jako przyczyny brak wiary w możliwości działania, obawy przed porażką. Dlatego tak ważne są działania takie, jak te realizowane w ramach projektu Skuteczne działanie - lokalne zaangażowanie, gdy dom kultury wychodzi do mieszkańców zapraszając ich do współpracy, prowadząc krok po kroku przez ich przedsięwzięcia.

Nie wierzą ludzie, że pomysły mogą zostać zrealizowane, mają taki wewnętrzny opór, strach przed porażką.

Trudno ludzi zachęcić, sami muszą przyjść. Trzeba organizować spotkania z mieszkańcami co jakiś czas.

a. Potencjał pracowników

Współpracę dotyczącą części badawczej projektu Skuteczne działanie - lokalne zaangażowanie rozpoczęliśmy od warsztatu z zespołem CKiZ w Połańcu. Pracownicy stworzyli na nim wizję swojego idealnego domu kultury, identyfikując dzięki temu obszar wymagające wzmocnienia i zmian. Wśród członków zespołu jest wiele osób mających interesujące pasje i chcących realizować własne pomysły. Warunkiem umożliwiającym realizację samodzielnych inicjatyw jest poczucie artystycznej swobody i samodzielności działania, a także wsparcie w opracowaniu pomysłów i ich przeprowadzeniu.

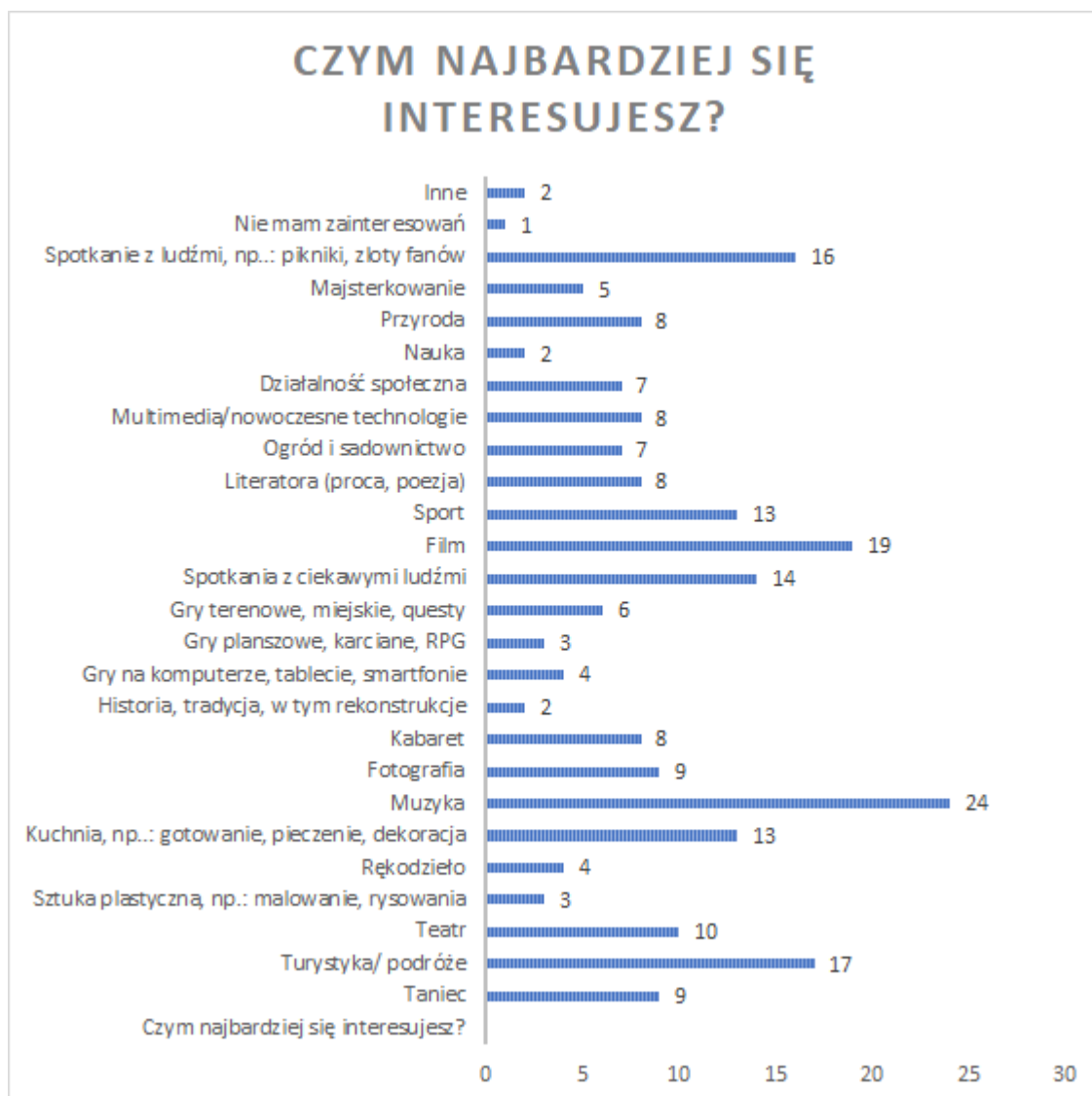
Obszary pojawiające się w pasjach i zainteresowaniach pracowników to fotografia, technika sceniczna, szycie, gry miejskie/questy, gry planszowe, muzyka, sztuki plastyczne, sport i zdrowy styl życia, kino, także od strony technicznej, ogrodnictwo, rękodzieło.

b. Zainteresowania mieszkańców

Ważnym wyznacznikiem i punktem wyjścia dla powstających inicjatyw czy oferty kulturalnej miasta są zainteresowania jego mieszkańców. Zapytaliśmy o nie w wywiadach i ankiecie.

W pytaniu (w którym możliwy był wybór kilku odpowiedzi) najczęściej wybierano Muzykę (24 wskazania), film (19), turystykę i podróże (17) oraz spotkania z ludźmi (16). Film i muzyka są ważnymi elementami działania CKISZ, jak widać znajduje to odzwierciedlenie w zainteresowaniach ludzi, którzy przywykli i uczestniczą w tych wydarzeniach. Co interesujące, pomimo ogólnej popularności tematów związanych z Tadeuszem Kościuszką i historią lokalną, nie znalazło to odbicia w ankiecie, gdzie odpowiedź historia, tradycja, w tym rekonstrukcje wybrały tylko 2 osoby. Może to wskazywać, że młodsze grupy wiekowe, które dominowały wśród osób wypełniających ankietę, mniej już interesują się tym tematem.

W rozmowach realizowanych z mieszkańcami w różnych miejscach gminy i miasta pojawiały się następujące zainteresowania czy sposoby spędzania czasu wolnego:

- spacer
- rower
- sport
- piłka nożna
- tenis
- książki
- spotkania ze znajomymi
- czas z rodziną

- zajęcia z dziećmi, w domu, pozalekcyjne, plac zabaw
- basen
- wycieczki
- relaks nad wodą
- trening na wiejskiej siłowni
- kino
- praca w ogrodzie, na działce
- brydż
- zakupy: "Lubię wyszukiwać modne rzeczy w odzieży używanej, wg. mnie jest to jakaś sztuka."

Jak widać, badane osoby lubią spędzać aktywnie czas, łącząc sport i rekreację. Ważne też jest wspólne spędzanie czasu. Szczególnie mocno jest to podkreślane przez mieszkańców wsi, w których coraz trudniej pełną integrację. Specyficzna sytuacja dotyczy Rybitw, wsi podzielonej na dwie parafie i dwie szkoły.

c. Pomysły i propozycje inicjatyw

W trakcie badań mieszkańcy wskazali także pomysły, które można przekształcić w inicjatywy czy projekty, realizowane przez różne organizacje, podmioty czy osoby indywidualne. Pomysły te mogą ogniskować lokalną uwagę i budować współpracę mieszkańców, instytucji i organizacji. Dla osób myślących o tworzeniu własnych inicjatyw mogą być źródłem dobrej inspiracji, wymagają jednak rozwinięcia i opracowania. Jednocześnie należy podkreślić, że w dotychczasowej działalności CKISz zrealizowało już lub realizuje wiele działań, część bliskich wskazanym poniżej pomysłom. Potwierdza to, że wskazane kierunki działania są właściwe.

Poniżej przedstawiamy ich listę:

- wieczorki poetyckie z lokalnymi poetami;
- wydarzenia nietypowe, np.: "wysłuchiwanie się w ciszę, coś co z pozoru jest oczywiste i banalne, ale przy odrobinie zaangażowania może stać się wyjątkowym wydarzeniem;
- pokazy ratownictwa;

- działania umożliwiające poznanie filmów z lat 80-tych, 90-tych, dotyczących Połańca, w formie "kina pod chmurką";
- stworzenie sali muzycznej (sali prób), która będzie otwarta dla wszystkich ludzi;
- projekty plastyczne - zaawansowana nauka rysunku, cieniowania, portretów oraz technik plastycznych;
- piknik historyczny, pokazy walk, uzbrojenie i umundurowanie z dawnych epok;
- przedstawienia stand-up'ów;
- projekty zakładające działania międzypokoleniowe: spotkania z osobami starszymi, przekazywanie wiedzy i doświadczenia młodym, o historii, albo czytanie czy opowiadanie bajek;
- zajęcia związane z przeciw-pożarnictwem;
- wieczorki taneczne dla seniorów;
- festiwal tańca;
- malarstwo plenerowe;
- wycieczki po Połańcu i okolicy "Szlakiem Kościuszki";
- "Zorganizowanie "festiwalu smaków" ziemi połańskiejkj podczas Dni Połańca lub Dożynek Gminnych."
- stworzenie miejsca, gdzie młodzież mogłaby posiedzieć wieczorami w gronie znajomych;
- Święto Piezonego Ziemniaka w Tursku Małym Kolonii;
- projekty z zakresu kultury wysokiej: spotkania z ludźmi kultury i sztuki, koncerty muzyki poważnej;
- stworzenie możliwości, by rodzic mógł "zostawić dziecko i pójść na kawę", by zorganizować urodziny dziecka, by małe dzieci mogły się bawić.

Pomysły na inicjatywy były także celem pracy na warsztacie kreatywnym, realizowanym w dniu 2 lipca, Uczestnicy tego spotkania pracowali nad pomysłami skierowanymi do konkretnych grup mieszkańców, uwzględniając szczególnie te, które obecnie nie mają poszukiwanej oferty kulturalnej. W czasie warsztatów powstały koncepcje związane z:

- lokalną historią Tadeusza Kościuszki, projekt zawierający wyjazd krajoznawczy oraz dzielenie się wiedzą i wrażeniami między pokoleniami i między wsiami (projekt skierowany dla dorosłych);

- festiwalem młodzieży, zakładający cykl warsztatów i imprezę muzyczną (projekt skierowany do młodzieży);
- doskonaleniem talentów osób śpiewających, w celu stworzenia musicalu (projekt skierowany do młodzieży).

5. Zasoby

Żeby potencjał i pomysły przekuć na skuteczne działania potrzebujemy jeszcze uczestników i zasobów. Poniżej wskazujemy zasoby w postaci miejsc i organizacji, które warto wziąć pod uwagę planując działania.

a. Miejsca

W każdej gminie, mieście czy wsi są miejsca, które mieszkańcy lubią bardziej i te, które się omija. Szukając przestrzeni do realizacji pomysłów rozglądajmy się za tymi, w których ludzie chętnie się spotykają i przebywają.

Poniżej wskazujemy miejsca, które najczęściej pojawiały się w wypowiedziach osób, z którymi rozmawialiśmy bądź, które brały udział w warsztatach czy ankiecie.

- Rynek (Plac Uniwersału Połanieckiego) - miejsce lubiane ze względu na fontanny i remont, który pozwolił choć trochę zmniejszyć ruch samochodów (likwidacja ronda na rzecz powiększenia przestrzeni rynku), Plac to też przestrzeń cenionych przez mieszkańców Muzycznych spotkań przy fontannach oraz lokalizacja popularnej Cafe Mięta.
- Kopiec Kościuszki - to miejsce ważne dla mieszkańców w sposób symboliczny, upamiętnia obecność wojsk Tadeusza Kościuszki pod Połańcem, jednocześnie kopiec to jeden z ulubionych punktów spacerowych.
- Winna Góra, tarasy widokowe, okolice Winnicy i wały wiślane - bardzo cenione przez mieszkańców tereny spacerów, spotkań, wypoczynku. Lubiane ze względu na otoczenie przyrody i piękno widoków. Historyczny teren najstarszych dziejów Połania.
- Miejsca lubiane najbardziej przez młodzież: basen w Połańcu (OSIR Połaniec), altana w lesie, żółty most na rzece Wschodniej, skatepark
- Centrum Kultury i Sztuki - miejsce wskazywane jako ważne i lubiane przez mieszkańców;
- Park i dworek w Ruszczy wraz z dębem Kościuszki - najczęściej wskazywane w badaniach miejsce spoza samego Połania, zdaniem mieszkańców ma duży

potencjał i szczególną atmosferę, interesująca jest też historia majątku. Obecnie budynek niszczeje i jest atrakcją przede wszystkim dla poszukiwaczy zapomnianych zabytków. Jednakże całe miejsce, z parkiem wypełnionym starodrzewem i pomnikowym dębem Kościuszko należy do przestrzeni będących chlubą gminy i jej historii. Warto wskazać, że początek historii dworku sięga XVII wieku, gdy Ruszcza należała do rodziny Straszewiczów. Wtedy został założony park i zbudowany dwór.

- Place zabaw - to miejsca odwiedzane niemal obowiązkowo przez dzieci i rodziców, te połanieckie są lubiane ze względu na fontanny i dinozaura.
- Okolica Muszli koncertowej, w tym pieńki, alejki - to przestrzeń często wspominana przez mieszkańców, lubiana i chętnie odwiedzana.
- Kręgielnia - miejsce spotkań młodzieży i dorosłych, lubiana i nieraz wspomniana. Znajduje się w CKISz.
- Okrągłak na działkach - tzw. Dom Działkowca, budynek należący do Ogródków Działkowych. Miejsce wynajmowane na imprezy okolicznościowe czy wydarzenia realizowane w ramach projektów, bardzo lubiane.
- Wisząca kładka - most pieszy prowadzący nad rzeką Wschodnią, ulicą 11 listopada - charakterystyczny w krajobrazie miasta. Jak mówią mieszkańcy, jego pomysłodawcą był naczelnik miasta, Zdzisław Owczarek.
- Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna znajdująca się w CKISz, wraz z filią w Ruszczy, przestrzeń w której królują książki, ale też odbywają się liczne warsztaty.
- Cafe Mięta - jedyne miejsce spotkań otwarte dla młodzieży, kawiarnia i klub znajdujący się na połanieckim rynku.
- Stadion w Połańcu - miejsce aktywności sportowej.
- Lody u pana Reguły - tradycyjne lody, znane i polecane przez mieszkańców Połańca, właściciel lodziarni jest także rzeźbiarzem, przed jego domem można obejrzeć rzeźbę wykonaną w potężnym pniu czarnego dębu - drzewa wyłowionego z Wisły po kilku setkach lat leżenia w niej.
- Poza miastem: przystanki, świetlice wiejskie jako miejsca spotkań, siłownie na świeżym powietrzu, ponadto:
  - źródło na Kraśniku pod skałą
  - kościół w Niekrasowie
  - boisko w Tursku
  - Stawy w Sieragach
  - Sklep w Ruszczy wraz z ławeczkami w jego sąsiedztwie.
  - Zamczysko turskie (rezerwat przyrody).

Podsumowując dla mieszkańców istotnych jest kilka kategorii miejsc. Po pierwsze te związane z historią i tożsamością okolicy, jak, np. Kopiec Kościuszki. Po drugie tereny przyrodnicze i rekreacyjne, jak Winna Góra czy Zamczysko Turskie. Wreszcie miejsca odwiedzane codziennie, spełniające funkcje przestrzeni spotkań czy rekreacji, sportu - jak Centrum Kultury i Sztuki, basen, boiska, teren wokół muszli koncertowej czy wreszcie place zabaw. W rozmowach dotyczących przestrzeni silnie wybrzmiał głos młodzieży, która odczuwa niedosyt lokali, w których mogliby się spotykać, chodzić na imprezy, tańczyć.

Podkreślić należy też poczucie dumy i przywiązanie do tego, co otacza mieszkańców w gminie i, z czego chętnie korzystają:

Kopiec Kościuszki, Ruszcza dworek, dąb- czuć tam historię. CKISz - świetne miejsce - kino ,teatr, mnóstwo zajęć dla dzieci i młodzieży, taras widokowy - mega psychiczny wypoczynek. OSiR - rozwój fizyczny. Wały wiślane - łono natury! W ogóle cała gmina jest fantastyczna.

Na terenie sołectw bardzo ważne są świetlice. Znajdują się niemal w każdej miejscowości. Dają szansę na aktywność lokalną i przestrzeń do spotkań.

b. Osoby

Realizując badania poszukiwaliśmy też informacji o osobach mieszkających w gminie i ich pasjach zainteresowaniach. Świadomość tego, jak wiele utalentowanych osób mieszka wokół nas, pozwala tworzyć koncepcje inicjatyw w oparciu o współpracę z sąsiadami i sąsiadkami. Współpraca wewnątrz społeczności dodatkowo ją wzmacnia i integruje.

Jakie więc talenty, zainteresowania czy interesujące hobby są realizowane przez mieszkańców gminy?

Nasi rozmówcy wspominali kilka osób silnie związanych z kultywowaniem kościuszkowskiej tradycji w historii Połańca, kosynierów, regionalistów. W gminie są też znawcy lokalnej przyrody i organizatorzy turystyki. Pojawiły się informacje o osobach utalentowanych artystycznie: fotografach, rzeźbiarzach, malarzach, twórcach metaloplastyki, osobach zajmujących się pleceniem wianków czy też tworzeniem wieńców dożynkowych i palm. Gmina poszczycić się może poetami, animatorami kultury i wybitnymi nauczycielami. Wśród mieszkańców są też pasjonaci szachów, gier planszowych oraz instruktorzy tańca i różnych dziedzin sportu i fitnessu.

Bogactwo zainteresowań mieszkańców to świetny start do realizacji interesujących inicjatyw, dlatego projektując swoje przedsięwzięcia warto rozejrzeć się wokół, by wśród znajomych poszukać osób, których potencjał czeka na uruchomienie.

Ważnymi osobami, które znają najlepiej potrzeby i problemy lokalnych społeczności i realizują z nimi wiele projektów są nauczyciele, osoby pracujące w bibliotece a także zajmujące się świetlicami.

c. Organizacje

Kolejnym ważnym zasobem gminy są działające w niej organizacje. Większość z nich sama lub we współpracy z innymi organizacjami czy instytucjami (w tym CKISz) realizuje projekty. W realizacji działań czy projektowaniu inicjatyw organizacje z doświadczeniem mogą być świetnym partnerem i wsparciem. Wymienioną poniżej listę uzupełniają szkoły, biblioteki i instytucje gminne.

Towarzystwo Kościuszkowskie - powstało w 1987 roku, jego celem jest kultywowanie tradycji kościuszkowskich i angażowanie się w kulturalne życie miasta i gminy. Stowarzyszenie realizuje konkursy, wystawy, spaceracje i rajdy historyczne oraz wydarzenia cykliczne, zbiera zdjęcia, stroje i rekwizyty historyczne. Działa bardzo prężnie i jest znane mieszkańcom okolicy.

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Połanieckiej „Z Tradycją w Nowoczesność” - stowarzyszenie ma na celu rozwój gminy pod względem estetycznym i kulturalnym. Cele realizuje inicjując działania z zakresu kultury, sportu, folkloru. Wspiera także organizacje i inicjatywy oddolne.

Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej “Bez granic” - stowarzyszenie działa przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Połaniecu od 2016 roku. Jego celem jest działalność na rzecz grup społecznych potrzebujących wsparcia w gminie Połaniec oraz na rzecz podopiecznych ŚDS.

Stowarzyszenie Seniorów Klub Megawat - stowarzyszenie realizujące projekty skierowane do seniorów, zapewniające im ofertę spotkań, warsztatów i kursów.

Działaj z Energią - stowarzyszenie wspierające aktywnie działania kulturalne w gminie, zajmujące się realizacją projektów społecznych, kulturalnych, turystycznych, artystycznych i edukacyjnych. Stowarzyszenie dąży do aktywizacji społeczności lokalnej. Realizuje m.in. cykl Muzycznych spotkań przy fontannach (wspólnie z CKISz), spotkania z dziećmi na placach, potańcówki.

Koła Gospodyń Wiejskich - w gminie funkcjonują 3 Koła, w Rybitwach, w Łęgu i Rudniku. Wszystkie trzy organizacje są stosunkowo młode, ale prężnie się rozwijają realizując przede wszystkim działania na rzecz społeczności swoich miejscowości, takie jak np. zajęcia dla dzieci, rękodzieło, festyny integracyjne, dzień dziecka, tradycyjne gotowanie. Ich najważniejszą cechą jest całkowicie oddolny sposób powstania i chęć pracy dla swoich środowisk. Działalność KGW jest bardzo istotna dla rozwoju kultury w sołectwach.

Fundacja Wspomagania Oświaty - powołana przez Enea Elektrownia Połaniec w celu realizacji działań społecznych na rzecz regionu i jego mieszkańców.

Stowarzyszenie Blżej - stowarzyszenie założone w 2012 roku przez 16 mieszkanek Połania, jego celami jest praca na rzecz lokalnego środowiska poprzez oświatę, profilaktykę i kulturę.

Lokalna Grupa Działania Dorzecze Wisły - stowarzyszenie działające na terenie Miasta i Gminy Połaniec, Miasta i Gminy Oleśnica oraz Miasta i Gminy Osiek, a także gmin Łubnice i Rytwiany. Wspierające pozyskiwanie środków finansowych przez lokalne organizacje, szkolenie, doradztwo i budowanie partnerstw.

Running Połaniec - nieformalna grupa połanieckich biegaczy.

Rain Raiders - stowarzyszenie zrzeszające motocyklistów z Połania i okolicy.

Podsumowanie

Połaniec jest bardzo interesującą gminą. Na jej funkcjonowanie ogromny wpływ miało powstanie i działanie elektrowni. Pomimo, że tkankę miasta tworzą ludzie, którzy zdecydowali się przyjechać tu z całej Polski, to jednak z czasem społeczność znalazła wspólne, ważne punkty, na których opiera się lokalna społeczność. Takimi spajającymi elementami są wątek kościuszkowski i przywiązanie do okolicznej przyrody.

Wspólna dla społeczności jest też sympatia do wydarzeń kulturalnych realizowanych w mieście i gminie. Pomimo, że miejsce zamieszkania bardzo wpływa na możliwość korzystania ze stacjonarnej oferty Centrum, to jednak elementem, który łączy mieszkańców gminy jest też kino. Ciężka praca animatorów jest doceniana i ważna dla mieszkańców. Mieszkańcy Połańca poszukują rozwoju i coraz bardziej ambitnej ale też dostosowanej do potrzeb różnych grup oferty. Jednocześnie zwrócenia uwagi wymaga teren sołectw, który potrzebuje aktywności u siebie. To trudne wyzwanie dla Centrum Kultury i Sztuki, które pracuje pełną parą. Wielką szansą na rozwój aktywności kulturalnej we wsiach są Koła Gospodyń Wiejskich. Wspierając ich działanie i budując współpracę między różnymi podmiotami Centrum może animować kulturę na terenie gminy.

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Kierunki - wnioski i rekomendacje	4
Kierunki i rekomendacje dla osób planujących realizację inicjatyw kulturalnych w gminie Połaniec:.....	4
Kierunki istotne dla CKISz	6
2. Połaniec - podstawowe informacje	9
3. Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu	10
Mieszkańcy o Centrum	10
Idealny dom kultury	12
4. Potencjał	15
a. Potencjał pracowników.....	16
b. Zainteresowania mieszkańców	17
c. Pomysły i propozycje inicjatyw	19
5. Zasoby.....	21
a. Miejsca.....	21
b. Osoby	23
c. Organizacje.....	24
Podsumowanie	25